

**Kooperativt
företagande
förnyar
näringslivet**

COMPANION

Kooperativt företagande förnyar näringslivet

Fakta om kooperativt företagande, nr 1.2008, årgång 3

Coompanion – Kooperativ Utveckling
Vi gör företagare av fler

Coompanion ger personer som vill förverkliga idéer tillsammans den skräddarsydda information, rådgivning och utbildning som ett framgångsrikt företagande behöver.

Coompanions 25 utvecklingscentrum samarbetar nationellt men ägs och styrs lokalt. Viss finansiering från Nutek möjliggör att delar av rådgivningen är kostnadsfri.

Serien ”Fakta om kooperativt företagande” belyser och följer regelbundet upp förändringar i det kooperativa företagandets utveckling utifrån offentliga register, attitydundersökningar kring företagande, m m.

Coompanion – Kooperativ Utveckling Sverige
BESÖKSADRESS: Österlånggatan 1, Stockholm
POSTADRESS: Box 2292, 103 17 Stockholm
TELEFON: 08-702 54 42 Fax: 08-714 88 21
www.coompanion.se

ISSN: 1653-7947

Upplaga: 5000 ex (1 uppl)

Tryck: Princo Bergs, 2008

Innehåll

Förord.....	7
Bakgrund och inledning.....	8
Ekonomiska föreningar startas i allt fler branscher.....	10
Moderna tjänstebanscher och infrastruktur dominerar ...	10
De nya ekonomiska föreningarna förnyar näringslivet.....	12
De ekonomiska föreningarna är pionjärer	17
Antalet ekonomiska föreningar ökar snabbt.....	18
Coompanions roll	21
Att göra företagare av fler – ett aktivt stödsystem	22

Rapportens viktigaste slutsatser i sammanfattning

- ✓ Ekonomiska föreningar startar i allt fler branscher.
- ✓ De ekonomiska föreningarna startas framför allt i moderna tjänstebanscher och inom infrastruktur.
- ✓ De ekonomiska föreningarna förnyar näringslivet
- ✓ Många ekonomiska föreningar är pionjärer – det första kooperativa företaget i sin bransch.
- ✓ Antalet ekonomiska föreningar ökar dubbelt så snabbt som övriga företagsformer.
- ✓ Trenden pekar på att utvecklingen mot alltmer tillväxt, breddning och förnyelse bara har börjat.

Förord

Företagande ger människor som vill förverkliga idéer och tillgodose behov det verktyg de behöver. Och om entreprenörerna gör det *tillsammans* – i ett kooperativt företag – så ökar det möjligheterna, minskar riskerna och är helt enkelt roligare.

Kooperativt företagande ökar därför. Det är dessutom hållbart och har hög överlevnadsförmåga. Det gör också företagare av fler och frigör outnyttjade entreprenöriella resurser bland otraditionella företagare.

Detta är glädjande fakta som vi presenterat i tidigare rapporter. Nu tar vi ett steg till för att visa det kooperativa företagandets bidrag till näringslivsutveckling. Tillväxt och fler företagare är nämligen inte det enda som bidrar till en sådan – också breddning, innovationer, entreprenöriell kreativitet och flexibilitet hör till. Något som i hög grad kännetecknar det nya kooperativa företagandet. I denna rapport visar vi att de kooperativa företagens många gånger unika ändamål, målgrupper, ägarintressen och styrning bidrar med innovativa företagslösningar i allt fler branscher.

Min och Coompanions förhoppning är att du som läser rapporten ska bli en av våra ambassadörer för denna företagsform, som har goda förutsättningar att vara en viktig del i det entreprenörskap som behövs för både samhällelig och mänsklig tillväxt.

Stockholm i november 2008

Gun-Britt Mårtensson
Ordförande i Coompanion – Kooperativ Utveckling Sverige

Bakgrund och inledning

Kooperativt företagande är ”tillsammans-företagande” där tre eller fler personer – oftast i företagsformen ekonomisk förening – äger och driver företaget, styr det demokratiskt och deltar i verksamheten. I alla branscher kan det vara antingen brukare/kunder, anställda eller företagare som tillsammans med andra startar och driver kooperativa företag.

Serien ”Fakta om kooperativt företagande” belyser och följer regelbundet upp förändringar i det kooperativa företagandets utveckling utifrån offentliga register, attitydundersökningar kring företagande, m m.

Hittills har tre rapporter utkommit – rapporter som visat på okända och kanske oväntade fakta kring nytt entreprenörskap och aktuell näringslivsutveckling. Innehållet i dessa är i korthet som följer:

Ekonomisk förening – den företagsform som är särskilt anpassad för kooperativt företagande – har under den senaste 10-årsperioden växt dubbelt så snabbt som aktiebolagen och de enskilda firmorna.

Utvecklingen kommer troligen att fortsätta. De flesta som kan tänka sig att driva företag vill nämligen helst göra det tillsammans med andra. Det gäller särskilt ungdomar, kvinnor, högskoleutbildade och anställda i offentlig sektor¹.

De kooperativa företagen har hög överlevnadsförmåga. Det är under den senaste 10-års perioden färre ekonomiska föreningar som lägger ned verksamheten, jämfört med aktiebolagen och de enskilda firmorna².

Kooperativa företag är jämställda och fler kvinnor vill starta företag om de kan göra det tillsammans. Räknat både i antal anställda och antal styrelseledamöter är kvinnorna klart fler än i aktiebolagen. De jämställda styrelserna är tre gånger så många. Och detta gäller även i traditionellt manliga branscher³.

Allt detta är förknippat med att det kooperativt företagandet skapar unika förutsättningar för företagande. Detta – och det kooperativa företagandets utbredning i nya branscher – ska vi titta närmare på i denna rapport.

---

¹ Coompanion (2006) *Kooperativt företagande ökar mest. Entreprenörer vill starta företag – tillsammans.* Fakta om kooperativt företagande 1.2006, årgång 1. ISSN 1653-7957

² Coompanion (2007) *Kooperativt företagande ökar mest. Och överlever längst.* Fakta om kooperativt företagande 1.2007, årgång 2. ISSN 1653-7957

³ Coompanion (2007) *Fler kvinnor vill starta företag – tillsammans.* Fakta om kooperativt företagande 2.2007, årgång 2. ISSN 1653-7957

Ekonomiska föreningar startas i allt fler branscher

Kooperativt nyföretagande finns i 19 av 21 huvudbranschgrupper.

Under den senaste femårsperioden har ekonomiska föreningar startat i 289 branscher. Det vill säga i drygt en tredjedel, 35 procent, av de 821 branscher som ingår i SNI-systemet.

Tabell 1: Antal branscher där det startat nya ekonomiska föreningar respektive år 2003 - 2007

År	Antal branscher
2003	122
2004	128
2005	136
2006	139
2007	145
2003 – 2007	289

Not: Siffrorna är hämtade från SCB:s företagsregister. Branscher enligt SNI 2007, 5-siffernivå. Summan anger att vissa branscher förekommer fler än ett år under perioden.

Dessa knappa 300 branscher återfinns i 19 av de 21 huvudbranschgrupperna. Det är endast inom ”Förvärvsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk” och inom ”Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.” som det inte har startat några företag i form av ekonomiska föreningar under perioden.

Moderna tjänstebanscher och infrastruktur dominerar

De nya kooperativa företagen etableras inom de ”moderna” branscher som är väl representerade i nyföretagandet allmänt.

Nytt kooperativt företagande etableras framför allt på områdena offentliga och privata tjänster till företag och privatpersoner samt infrastruktur.

Tabell 2: De vanligaste branscherna bland nystartade ekonomiska föreningar under åren 2003 – 2007

Bransch	Antal företag
Organisation (Konsultverksamhet avseende företagsorganisation / PR och kommunikation)	158
Barn (Förskoleutbildning / dagbarnvård)	151
Fastighet (Uthyrning och förvaltning av bostäder / lokaler / fastigheter)	120
Kultur (Konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet)	110
Reklam (Reklam- och mediebyråverksamhet)	65
Bredband (Trådbunden telekommunikation)	54
Intresse (Intressebevakning inom branschorganisationer)	45
Förlag (Utgivning av böcker och tidskrifter och annan förlagsverksamhet)	45
Skivbolag o.d. (Ljudinspelning och fonogramutgivning)	44
Data (Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.)	41
Restaurang (Restaurangverksamhet)	36
Vatten (Vattenförsörjning)	35
Skola (Grundskoleutbildning och förskoleklass)	30
Design (Specialiserad designverksamhet)	28
Sport (Sportverksamhet)	28
Funktionshinder (Öppna sociala insatser för personer med funktionshinder)	27
Butik (Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad)	25
Teknik (Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet o.d.)	23
El (Generering av elektricitet)	21
Turism (Resetjänster / turist- och bokningsservice)	20

Not: Källa är SCB:s företagsregister. Branscher enligt SNI 2007. Ekonomiska föreningar och kooperativa hyresrättsföreningar (ej bostadsrättsföreningar). Kompletterande information om företagens verksamhet och uppbyggnad har hämtats i stadgarnas ändamålsparagrafer som finns registrerade hos Bolagsverket.

Sammanlagt omfattar tabellen 1106 företag, vilket är drygt hälften, 55 procent, av de 1997 ekonomiska föreningar som startade företagsverksamhet under åren 2003 – 2007. Mångfalden är alltså än större bland de företag som

inte finns med i tabellen, eftersom det är de mest förekommande branscherna som visas. Bland dessa övriga företag finns de flesta i tjänstebranscher, men även 37 företag inom Jordbruk, skogsbruk och fiske, 47 inom Tillverkning och 42 inom Byggverksamhet.

De nya ekonomiska föreningarna förnyar näringslivet

Ändamål, målgrupper, ägarintressen och styrning är på många sätt unika för kooperativa företag och bidrar med innovationer, förnyelse och till en demokratisering av näringslivet.

Kooperativt företagande ökar alltså i antal och i antal branscher. Men tillväxt och breddning är inte det enda som bidrar till näringslivsutveckling – för en sådan krävs också innovationer, entreprenöriell kreativitet och flexibilitet. Förnyande företeelser som i hög grad kännetecknar det nya kooperativa företagandet.

En nyckel är de ekonomiska föreningarnas demokratiska styrning. Denna skapar tillit och sk. socialt kapital – viktiga förutsättningar för att entreprenöriellt risktagande ska komma till stånd. Det demokratiska inflytandet tar också tillvara och ökar medarbetarnas engagemang, ansvarstagande och kompetens, tre avgörande framgångsfaktorer för allt företagande.

En annan viktig nyckel är samarbetet. Att man är många som hjälps åt ökar företagandets möjligheter och minskar riskerna. Det gynnar såväl det enskilda företaget som många små företag som samverkar med varandra.

I de ekonomiska föreningarna är vidare vinsten ”bara” ett medel och själva verksamheten målet. Det gör kooperativt företagande lönsamt i jämförelsevis många fler sammanhang.

Ändamål, målgrupper, ägarintressen och styrning är kort sagt på många sätt unika för kooperativa företag. Och i spänningsfältet mellan verksamhetsinnehåll och organisation, dvs bransch och typ av företag, har ofta innovativa lösningar uppstått som förmår bära ett livskraftigt och varaktigt företagande⁴

Nedan kommenteras det nya kooperativa företagandet i de olika branscher som ingår i tabellen ovan.

Organisation, fastighet, reklam och intressebevakning

En stor del av de ekonomiska föreningarna inom ”Konsult”, ”Fastighet”, ”Reklam” och ”Intressebevakning” består av enskilda företag, som genom den gemensamma ekonomiska föreningen producerar sådana tjänster för sitt eget behov. Detta är ett alternativ till att varje företag enskilt köper tjänster på marknaden.

Många har alltså valt att i stället gå samman om att organisera och driva tjänster som kan möta deras behov⁵ av affärs- och organisationsutveckling, kommunikation, marknadsföring, administration, förhandlingar, intressebevakning m.m. Ofta är det ömsesidiga stödet och utbytet en viktig del i samverkan.

De ekonomiska föreningarna skiljer sig alltså på avgörande punkter från andra företag inom t.ex. organisationskonsult- och reklambranscherna. Att många företag de allra senaste åren valt den ekonomiska föreningen som form för att organisera organisationskonsultverksamhet säger något om potentialen i formen som sådan.

Barn, skola, funktionshinder

Nya kooperativa förskolor är de en av de allra vanligaste verksamheterna bland de nya ekonomiska föreningarna. Nya sådana startas varje år, om än inte i samma takt som för 15–20 år sedan.

---

⁴ Coompanion (2006) Kooperativa företag ökar mest – och överlever längst.

⁵ Bland medlemsföretagen finns såväl juridiska personer som fysiska personer med egen näringsverksamhet (enskilda firmor).

I likhet med t.ex. föräldrakooperativa daghem är dessa företag sådana där de som nyttjar tjänsterna eller lokalerna äger och styr utifrån sina gemensamma intressen.

Vissa av de ekonomiska föreningarna i dessa branscher har privatpersoner som medlemmar, vilka driver företaget utifrån sina behov, antingen som brukare eller som arbetstagare.

Föräldrakooperativa förskolor och senare fritidshem är en innovation med stor genomslagskraft. De representerar ett helt nytt sätt att driva offentligt finansierade tjänster och frigör stor skaparkraft hos föräldrar över hela landet. Personalkooperativa daghem började etableras några år efter föräldrakooperativen. Tanken att personalgrupper som traditionellt varit anställda i offentlig sektor kan starta och driva egna medarbetarägda företag är fortfarande långtifrån känd av alla.

Motsvarande kooperativa lösningar som inom barnomsorgen har på senare år etablerats på skolans område. Ofta har föräldrar med barn på kooperativt daghem tagit initiativ till att starta skola, antingen inom det befintliga företaget eller i en ny ekonomisk förening. Exempel finns även på att elever och lärare tillsammans driver kooperativ gymnasieskola.

Personer med funktionshinder har sett möjligheten att genom brukarkooperativ anställa sina personliga assistenter och driva assistansverksamheten tillsammans med andra i samma situation. Bland annat har det stor betydelse att kunna överlåta arbetsgivaransvaret på det kooperativa företaget.

Kultur, förlag, skivbolag o.d.

De flesta kultur- och mediearbetare har varken fast anställning eller en reguljär marknad att sälja sina tjänster eller alster på. För att få bättre och tryggare möjligheter att försörja sig på sitt yrke väljer många att slå sig samman i kooperativa företag. Antingen som anställda i t.ex. en teatergrupp eller tidskriftsredaktion, eller som enskilda producenter.

Bredband, vatten, el

Det är inte nytt att driva infrastruktur kooperativt. I början av förra seklet var kraftverks-, väg- och teleföreningar ett vanligt sätt för brukare att bygga ut och skaffa sig tillgång till dessa nyttigheter. Moderna motsvarigheter är kooperativ för bredband och vindkraft. Gemensamma lösningar för enskilt vatten är aktuella även idag.

Data, design, teknik

Inom dessa områden liksom inom konsult, fastighet, reklam och intressebevakning ovan är det vanligt att företag slår sig samman i en ekonomisk förening för att tillgodose sina egna behov av stödtjänster.

En annan typ av ekonomiska föreningar i dessa branscher är medarbetar-drivna företag som säljer sina tjänster på marknaden. Många konsultföretag är medarbetarägda och drivs kooperativt, dvs gemensamt och demokratiskt. Det är en logisk konsekvens av att de ofta högt kvalificerade medarbetarna är företagets viktigaste kapital och därför bör ha det avgörande inflytandet över företaget.

Ekonomiska förening är ofta den idealiska associationsformen eftersom den är en så kallad personsammanslutning och förutsätter att medlemmarna/ägarna deltar i verksamheten. Aktiebolagsformen, som i grunden är en kaptalsammanslutning, kan med olika tilläggsavtal anpassas till ett kooperativt sätt att fungera.

Restaurang

En del av de ekonomiska föreningarna inom denna bransch, som även inkluderar caféer m m., är en form av brukarkooperativ där personer med olika typer av arbetshinder kan vara verksamma utifrån egna förutsättningar och arbetsförmåga. Samtidigt deltar de i driften och styrningen av företaget, vilket sammantaget har visat sig vara stärkande och rehabiliterande för många som står utanför den vanliga arbetsmarknaden. Det är frågan om ett socialt företagande i kooperativ form.

Andra ekonomiska föreningar i branschen är knutna till ett lokalsamhälle och driver restaurang, café eller liknande som en verksamhet bland många med syftet att utveckla och stärka lokal identitet och sammanhållning, service och näringsverksamhet på orten. Medlemmar kan vara ortsbor, lokala företag och föreningar.

Sport

Här handlar det framför allt om drift av anläggningar, som hallar av olika slag, idrottsplatser, skidsportanläggningar m.m. Det är vanligt att idrottsklubbar bygger och driver en gemensam anläggning genom en ekonomisk förening.

Butik

Dagligvaruhandel är en bransch som traditionellt har ett stort kooperativt inslag i Sverige. De nya kooperativa företagen i denna bransch ser till stor del annorlunda ut. Ofta finns de på landsbygden och uppstår för att göra det möjligt att bo på en ort, ge framtidstro och fungera som navet i ett fungerande lokalsamhälle. Många har ett uttalat syfte att främja lokal utveckling, ekologisk produktion, rättvis handel, hälsosam livsstil m.m.

Här finns lokala fristående ekonomiska föreningar som äger en butik och arrenderar ut driften till en handlare, för medlemmarnas konsumentnytta, ofta kombinerat med annan lokal service. Här finns butiker som drivs kooperativt av personalen. Här finns butiker som liksom en del av restaurangverksamheterna ovan drivs av personer med nedsatt arbetsförmåga.

Turism

Företag samverkar i ekonomiska föreningar för att utveckla turism- och besöksnäringen i ett område, som ett sätt att skapa intäkter och arbetstillfällen i lokala företag. Andra kooperativa företag i resebranschen drivs av medarbetarna, som ofta är entusiaster för vissa resmål eller sätt att resa.

De ekonomiska föreningarna är pionjärer

Kooperativt företagande är på väg att bli lika känt och erkänt som övriga företagsformer.

Det är rimligt att anta att grogrunden och tillväxtkurvorna för varje företagsform i hög grad bestäms av hur utbredd och vanlig den redan är. Såväl de blivande företagens som företagsstartarnas kännedom, erfarenhet och förebilder påverkar i allra högsta grad valet av företagsform.

Resonemanget ovan stärks av siffrorna. När man jämför antalet nystartade företag med antalet befintliga aktiebolag, enskilda firmor respektive ekonomiska föreningar, visar det sig att nystarterna varje år under perioden, oavsett juridisk form, motsvarar strax under 10 procent av det totala antalet aktiva företag. Under den senaste tioårsperioden har således också med något undantag mellan 400 och 500 företag startat som ekonomiska föreningar varje år.

Många av de nya kooperativa företag som startas är pionjärer – det första i sitt slag i respektive bransch (se tabell 1). Det betyder mycken misstro som skall övervinnas, många vänner som behöver vinnas och många nybörjarmisstag som skall genomlidras. Det tunga lasset som pionjär kan förlänga och försvåra de nya företagens startprocess såväl som möjligheterna att utvecklas och växa sig starka.

De statistiska sambanden och det kooperativa företagandets pionjärroll är faktorer som hämmar en kraftfull utveckling av fler ekonomiska föreningar.

Att företagsformen trots allt växer snabbast är ett förhållande som tyder på att formen spelar en allt viktigare roll för näringslivets förnyelse. Allt fler exempel och förebilder etableras, vilket sakta ger allt bättre förutsättningar för att tillväxten av nya kooperativa företag ska ta ordentlig fart.

Det betyder att vi är alldeles i början av en utveckling mot att kooperativt företagande blir lika känt och erkänt som de dominerande företagsformerna. Och ökad rådgivning, information, utbildning och finansiering kan förstås främja och påskynda utvecklingen.

Antalet ekonomiska föreningar ökar snabbt

Pionjärerna får efterföljare. Den snabba ökningen av antalet ekonomiska föreningar ser ut att fortsätta.

Tabell 3: *Antalet aktiva företag i olika juridiska former åren 1997 och 2007.*

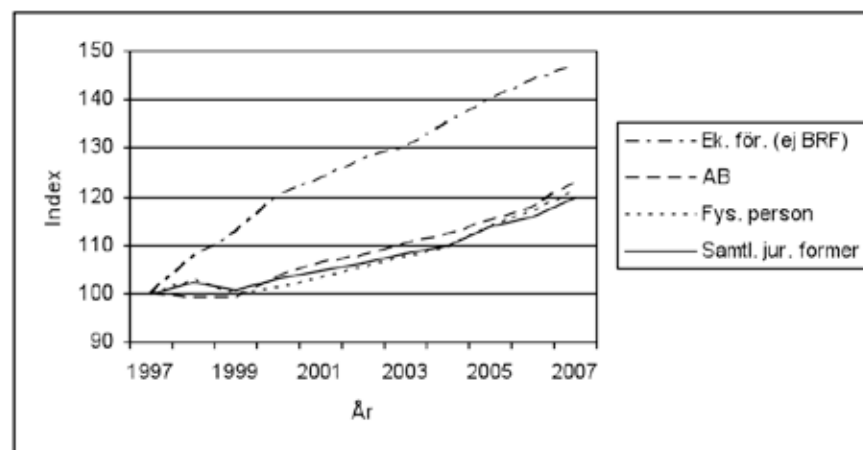
Källa: SCB:s Företagsregister.

År	Antal företag			
	Fysisk person	Aktiebolag	Ekonomisk förening	Alla företag
1997	445552	220162	4507	791385
2007	538101	270086	6622	945798

Not: Källa är SCB:s företagsregister. Ett företag betraktas som aktivt om det betalar moms eller arbetsgivaravgift.

Jämfört med de två helt dominerande juridiska formerna är de ekonomiska föreningarna få till antalet. Tillväxttakten är dock imponerande. Från 1997 till 2007 ökade antalet ekonomiska föreningar med 47 procent. Fysiska personer som bedriver näring (enskilda firmor) ökade under tioårsperioden med 21 procent och aktiebolagen med 23 procent. Det betyder att de ekonomiska föreningarna haft en dubbelt så hög ökningstakt som de båda övriga formerna.

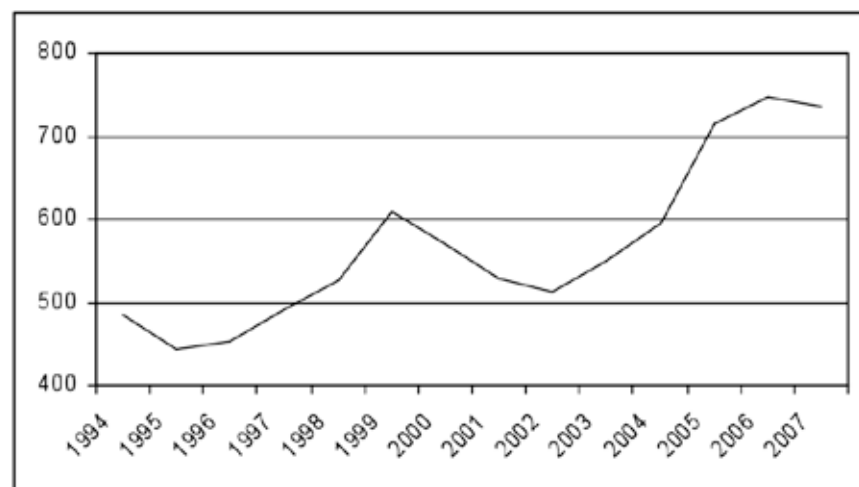
Figur 1: *Antalet aktiva företag i olika juridiska former under åren 1997 – 2007, index.*

Not: Källa är SCB:s företagsregister.

Erfarenhetsmässigt är det ofta en ganska lång startprocess för ett kooperativt företag. Från det att man registrerat den nya ekonomiska föreningen kan det dröja många månader innan företaget är igång. Med hänsyn till detta kan utvecklingen av antalet nyregistreringar säga något om den närmaste framtiden.

Figur 2: Antal nyregistrerade ekonomiska föreningar varje år 1994 – 2007.

Not: Källa är Bolagsverket. 1994 är första tillgängliga år sedan Bolagsverket tog över registreringen av ekonomiska föreningar från länsstyrelserna.

Trenden är tydlig; det årliga antalet nyregistrerade ekonomiska föreningar har under perioden ökat från en nivå under 500 på 90-talet till över 700 under de senaste tre åren. Första halvåret 2008 pekar mot att nivån är stabil eller stigande; 435 nyregistrerade ekonomiska föreningar, att jämföra med 396 första halvåret 2007.

Nyregistreringarna är en god indikation på utvecklingen av antalet företagsstarter under de kommande åren.

Coompanions roll

Coompanion hjälper människor att öka möjligheterna och dela riskerna genom att starta företag tillsammans, företag som kännetecknas av delaktighet, demokrati, utveckling, samarbete och gemenskap.

Vi vill att fler ska vara delaktiga i samhälls- och arbetsliv – och färre ska stå utanför. Vi vill förnya offentlig sektor genom att stödja brukare, personal och anhöriga att starta och driva verksamheter tillsammans. Vi vill ha tillväxt i hela Sverige. Kooperativt företagande skapar jobb, fler entreprenörer och utvecklar det lokala näringslivet.

Coompanion informerar, ger råd, coachar, utbildar och driver projekt för företagsstart och företagsutveckling. En stor del av arbetet går ut på att skapa gynnsamma förutsättningar och villkor för kooperativt och liknande företagande och att skapa grogrund för företagande i social ekonomi och lokal utveckling. För en del av dessa insatser samverkar vi i Coompanion Sverige.

Coompanion vill att kooperativt företagande ska vara lika känt och erkänt som andra företagsformer. Att det kooperativa företagandet ska öka, och finnas som förebild i alla branscher. Och att det ska ha villkor som är likvärdiga med andra former av företagande.

Detta bidrar vi till genom att :

- öka kunskapen och kännedomen om kooperativt företagande och Coompanion
- påverka utvecklingsförutsättningarna inom politik, offentlig sektor, lagstiftning samt organisationer och näringsliv
- främja företagande inom social ekonomi och lokal utveckling
- stödja utveckling i verksamma företag
- hjälpa människor att starta nya företag

Att göra företagare av fler - ett aktivt stödsystem

Entreprenörskap och företagande måste främjas och stimuleras på flera olika fronter. Det krävs att många samverkar i ett aktivt stödsystem. Förutom information och rådgivning behövs det bland annat stöd till entreprenörskap i skolan, kring kapitalförsörjning och i arbetsgivarrollen. Därför utvecklar vi samarbete med andra organisationer som ALMI, Ung Företagsamhet, Drivhuset, Jobs & Society/Nyföretagarcentrum och Arbetsgivarföreningen KFO.

Näringspolitikens och stödsystemens utformning styr förutsättningarna för entreprenörskap. Vi vill se en näringspolitik och ett stödsystem för företagande som kännetecknas av följande

- **attityder:** alla aktörer i näringspolitik och stödsystem ser tillsammans-företagande som en reell möjlighet, jämställd med andra sätt att driva företag
- **information:** tillsammans-företagande presenteras och synliggörs som ett verkligt alternativ, vid nyföretagande och vid ägar- och organisationsförändringar
- **kunskaper:** rådgivare och företagsfrämjare har grundläggande kunskaper om tillsammans-företagande
- **särskild rådgivning/företagsutveckling:** rådgivare/företagsutvecklare med inriktning på tillsammans-företagande har en legitim plats i stödsystemen
- **kännedom och kontakter:** aktörer inom näringspolitik och stödsystem känner till och har kontakter med andra, för att människor ska få rätt stöd
- **”matchning”:** underlättar för människor som vill och skulle kunna starta företag tillsammans att hitta varandra.
- **finansiering:** möjligheter till kapitalförsörjning, genom befintliga och nya finansieringslösningar

Publikationer från Coompanion

Coompanion bidrar till information, rådgivning och kunskapsutveckling om kooperativt företagande och dess roll i samhället på olika sätt:

Faktaserien

- Coompanion (2006) *Kooperativt företagande ökar mest. Entreprenörer vill starta företag – tillsammans.* Fakta om kooperativt företagande 1.2006, årgång 1. ISSN 1653-7957
- Coompanion (2007) *Kooperativt företagande ökar mest. Och överlever längst.* Fakta om kooperativt företagande 1.2007, årgång 2. ISSN 1653-7957
- Coompanion (2007) *Fler kvinnor vill starta företag – tillsammans.* Fakta om kooperativt företagande 2.2007, årgång 2. ISSN 1653-7957
- Coompanion (2008) *Kooperativt företagande förnyar näringslivet.* Fakta om kooperativt företagande 1.2008, årgång 3. ISSN 1653-7957

Rådgivningsmaterial

Coompanion publicerar löpande handlednings- och rådgivningsmaterial för grupper som vill starta företag tillsammans inom olika områden. Närmaste Coompanion nås via webbadressen www.coompanion.se

Förebilder och exempel

Presentationer av kooperativa företag från hela landet finns på www.coompanion.se

*Det är smart
att driva företag kooperativt.
Det förenar det bästa av två världar
- resultatorientering
och mänsklighet.*